

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

~~TAJNE~~
Egz. Nr 1

mjr dypl. Henryk PIEKARSKI

Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI KORPUSU OBRONY
POWIETRZNEJ OBSZARU KRAJU
(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

226902
26902

REMBERTÓW PAŹDZIERNIK 1962

96

156
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

TAJNE

Egz. Nr **1**

mjr dypl. Henryk PIEKARSKI

**Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI KORPUSU OBRONY
POWIETRZNEJ OBSZARU KRAJU**

(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLNEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

Nr 226902
26902

REMBERTÓW

PAŹDZIERNIK

1962

96

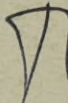
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY WOJSK ŁĄCZNOŚCI

Sgz.Nr.. 1

płk dypl. Cz. ROMAN
Dnia..... 1962r.

Grętklos. gnr 12357

mjr dypl. Henryk PIEKARSKI

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI KORPUSU OBRONY POWIETRZNEJ
OBSZARU KRAJU

REMBERTOW

PAZDZIERNIK

1962r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

~~26902~~

TREŚĆ

W s t ę p

I. Zadania łączności Korpusu Obrony Powietrznej Kraju.

II. Organizacja łączności KOPK

1. Łączność środkami radiowymi
2. Łączność środkami przewodowymi
3. Łączność środkami radiolinowymi
4. Łączność środkami ruchowymi.

III. Planowanie łączności

Zakończenie.

W s t e p

Łączność wojsk obrony powietrznej kraju w okresie swego istnienia przeszła trzy główne fazy rozwoju. Rozwój następował równoległe z rozwojem wojsk obrony powietrznej, jako wyodrębnionej części Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Z momentem wydzielenia części artylerii przeciwlotniczej ze składu Wojsk Lądowych oraz lotnictwa myśliwskiego ze składu Wojsk Lotniczych a równocześnie wraz ze zorganizowaniem pododdziałów obserwacyjno-meldunkowych na bazie pododdziałów łączności rozpoczął się pierwszy etap. Pierwszy etap /1949-1954 rok/ był najcięższym w rozwoju łączności. Charakteryzował się brakiem sprzętu i specjalistów łączności. Poza tym związki taktyczne i oddziały obrony powietrznej działały zdecentralizowanie, bez ścisłego powiązania między sobą. Jediną służbą, która w tym etapie wiązała działanie oddziałów obrony powietrznej, szczególnie działanie lotnictwa myśliwskiego i artylerii przeciwlotniczej, była służba obserwacyjno-meldunkowa.

W okresie od 1949 do 1954 roku, system łączności obrony powietrznej obszaru kraju składał się z dziewięciu łączy telefonicznych dalekosiężnych i z czterech sieci radiowych, w tym jednej sieci radiowej powiadamiania. Rozbudowany w ten sposób system łączności nie był w stanie sprostać zadaniom jakie stawiano łączności. W związku z powyższym rozpoczęto budowę takich obiektów łączności jak centra nadawcze i centra odbiorcze. Zapoczątkowano również rozbudowę sieci telekomunikacyjnej łączności radiowej i przewodowej.

Drugi etap /1954-1957/ charakteryzuje się systematycznym rozwojem łączności obrony powietrznej obszaru kraju. W tym etapie Dowództwo Wojsk Obrony Powietrznej zwane ówczesnie Dowództwem OPL OK zostaje połączone z Dowództwem Wojsk Lotniczych.

Połączenie doprowadza do zmiany systemu dowodzenia. Powstają oddziały i pododdziały radiotechniczne /radiolokacyjne/ które operacyjnie podporządkowano związkom taktycznym lotnictwa. W związku z powyższym następuje połączenie stanowisk dowodzenia dywizji lotnictwa myśliwskiego i pułków radiotechnicznych. Wraz z tym wprowadzone zostają zmiany w dowodzeniu radiolokacyjnymi posterunkami oraz w obiegu informacji o sytuacji powietrznej.

Wszystkie wprowadzone zmiany wymagają udoskonalenia systemu łączności. Systematycznie zwiększana zostaje więc ilość sieci radiowych dowodzenia i współdziałania, jak również ilość łącz telefoniczno-telegraficznych. Rozszerzona zostaje również sieć łączności powiadomiania, w której w oddzielnych kanałach łączności przekazuje się wiadomości o wykrytych celach powietrznych oraz wiadomości o działalności własnego lotnictwa i lotach planowych.

Pod koniec 1957 roku rozpoczął się trzeci etap rozwoju łączności. Charakteryzuje go dalsza rozbudowa i równocześnie przebudowa systemu łączności. Przebudowa, czy inaczej reorganizacja łączności była konieczna, bowiem w miejsce pięciopięciu połączonych stanowisk dowodzenia DIM i prt /pułk radiotechniczny/ zorganizowano trzy Korpusy Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju. Reorganizację systemu łączności zakończono w końcu 1958 roku.

Udoskonalanie łączności w systemie obrony powietrznej kraju trwa nadal. Jest to w pełni uzasadnione. Wymaga tego bowiem rozwój techniki łączności oraz rozwój form organizacyjnych obrony powietrznej kraju.

Obecnie wszystkie państwa skrupulatnie analizują zagadnienia obrony powietrznej i szukają najlepszych rozwiązań organizacji łączności. Francuski generał Marceiz w referacie o obronie powietrznej Francji szczególnie mocno podkreśla konieczność zorganizowania właściwego systemu łączności.

Podkreśla on, że ażeby łączność była szybka i niezawodna nie trzeba na jej organizację żałować funduszków. Jego zdaniem wojska obrony powietrznej powinny posiadać najnowsze techniczne środki łączności. Generał Maroz proponuje organizować dla każdej stacji radiolokacyjnej około 20 sieci radiowych. Jest to oczywiście wyraźna przesada, nie-mniej wykazuje ona, że spraw łączności nikt nie zamierza bagatelizować.

Związek Radziecki i Amerykanie w celu usprawnienia obiegu informacji o sytuacji powietrznej do systemu obrony powietrznej wprowadzają urządzenia automatyczne. W niedalekiej przyszłości i w naszych Siłach Zbrojnych pół-automatyczne i automatyczne systemy obiegu informacji i dowodzenia obroną powietrzną kraju stanowiąc będą podstawę systemu łączności. Obecnie w łączności Korpusu Obrony Powietrznej wykorzystuje się środki radiowe, radioliniowe, przewodowe i ruchome środki łączności. Zorganizowana łączność, utrzymywana jest w stałej gotowości bojowej.

I. Zadania łączności Korpusu Obrony Powietrznej

Łączność Korpusu Obrony Powietrznej organizuje się pomiędzy punktami dowodzenia korpusu oraz pomiędzy punktami dowodzenia korpusu a punktami dowodzenia podległych oddziałów i związków obrony powietrznej obszaru kraju. Z wszystkimi podległymi oddziałami i pododdziałami łączność zapewnia się ze stanowiska dowodzenia, zapasowego stanowiska dowodzenia oraz pomocniczych stanowisk dowodzenia korpusu. Organizuje ją się z takim wyliczeniem by zapewniała wykonanie szeregu odpowiedzialnych zadań które wynikają z zadań bojowych i charakteru działania korpusu oraz ze specyfiki i potrzeb dowodzenia siłami i środkami obrony powietrznej. Uwzględniając specyfikę działania korpusu w systemie łączności wyodrębnia się: łączność dowodzenia, łączność rozpoznania radiolokacyjnego i powiadamiania, łączność naprowadzania rakiet przeciwlotniczych i lotnictwa, łączność współdziałania oraz łączność tyków /kwatermistrzowska i zabezpieczenia technicznego/. Ogólne zadania łączności prowadzą się do zapewnienia:

- terminowego przekazywania i przyjmowania rozkazów i zarządzeń oraz meldunków w/celu zapewnienia ciągłości

- dowodzenia wszystkimi podległymi oddziałami i pododdziałami obrony powietrznej korpusu;
- terminowego i stałego przekazywania wiadomości o pojawiającym się lotnictwie nieprzyjaciela i jego bezpilotowych środków napadu do przełożonego sztabu, sztabów podległych i współdziałających;
 - nieprzerwanego informowania sztabu przełożonego, sztabów podległych oddziałów oraz sztabów współdziałających związków obrony powietrznej o działalności własnego lotnictwa;
 - systematycznej wymiany informacji o sytuacji powietrznej pomiędzy korpusami obrony powietrznej na terenie kraju i związkami obrony powietrznej państw sąsiadujących z Polską Rzeczypospolitą Ludową;
 - zapewnienia wymiany informacji z lotnictwem dalekiego zasięgu wykonującym przy udziale sił i środków obrony powietrznej obszary kraju ubezpieczające uderzenia na bazy lotnicze i pasy startowe nieprzyjaciela oraz na jego przemyśl lotniczy i atomowy;
 - zapewnienia wymiany informacji z systemami obrony powietrznej Frontów i Marynarki Wojennej;
 - zapewnienia wymiany wiadomości między dowódstwem i sztabem korpusu z organami terenowej obrony powietrznej, władzami państwowymi i administracyjnymi;
 - zapewnienie wymiany wiadomości dowództwu i sztabowi korpusu oraz sztabom wszystkich podległych oddziałów z organami, urzędami i pododdziałami tylnymi;

W czasie realizacji zadań łączności w zakresie dowodzenia, szczególną uwagę zwraca się na trwałość łączności w okresie wyprowadzania podległych oddziałów spod uderzeń broni masowego rażenia oraz w okresie przebazowywania oddziałów z innych ważniejszych operacyjnych powodów.

Bardzo skrupulatnie musi być zabezpieczona realizacja zadań łączności z tymi oddziałami, które osłaniają ważniejsze rejonu przemysłowo-ekonomiczne, ośrodki polityczne, ośrodki przemysłu obronnego i energetycznego oraz węzły komunikacyjne o znaczeniu strategicznym¹ operacyjnym.

Ze względu na szybki przebieg działań, możliwości gwałtownych zmian w sytuacji powietrznej a stąd ograniczony czas na powzięcie decyzji i konieczność natychmiastowego reagowania na ~~nieprzewidywalne~~ zmiany w sytuacji operacyjnej i powietrznej, zadania łączności muszą być wykonywane bardzo dokładnie. Poza tym każda wiadomość i informacja musi być przekazywana bardzo szybko, bez żadnej zwłoki czasu do zainteresowanych dowództw i sztabów.

Szybkie i dokładne wykonanie zadań osiąga się przez kompleksowe wykorzystanie wszystkich technicznych środków łączności w ramach węzłów łączności punktów dowodzenia jak również na poszczególnych kierunkach zorganizowanego systemu łączności. Przez kompleksowe wykorzystanie technicznych środków łączności możliwe jest między innymi:

- wykorzystanie środków i systemu łączności podległych pododdziałów bez dokonywania manewru siłami i środkami łączności w rejonie działań korpusu oraz bez wprowadzania zmian do zorganizowanego systemu łączności; obrony przeciwoleciowej przechodzenie z każdego urządzenia łączności na dowolne drogi przesyłowe /telefoniczne, telegraficzne, telexowe itp/;
- dokonywanie w krótkich terminach zmian w systemie łączności poprzez manewr kanałami łączności i manewr poszczególnymi łącznikami.

Realizację zadań łączności zabezpieczają etatowe pododdziały łączności sztabu korpusu, pododdziały łączności pułków rakiet przeciwlotniczych, pułków lotnictwa myśliwskiego, pułków artylerii przeciwlotniczej oraz pododdziały łączności batalionów radiotechnicznych /radiotelegraficznych/. Pododdziały łączności wyposażone są w odpowiednią ilość radiowych, radioliniowych, przewodowych i ruchomych środków łączności. W pododdziałach, które podlegają sztabowi korpusu znajdują się też stacje krótkofalowe /mogą to być radiostacje typu R-820, R-830, R-11B i R-102/, radiostacje ultrakrótkofalowe /najczęściej radiostacje R-811, R-812, R-814 i R-824/, odbiorniki radiowe krótkofalowe /R-250, R-251, R-311/, stacje

radioliniowe oraz stacjonarne i w pewnej ilości również polowe urządzenia łączności telefonicznej i telegraficznej jak: łącznice telefoniczne, aparaty telefoniczne, łącznice telegraficzne lub radiotelegraficzne aparaty telegraficzne - dalekopisy, koncentratory przekładnikowe i telefoniczne pulpity manipulacyjne oraz aparaturę telefonii i telegrafii wielokrotnej. Wszystkie radiostacje są wyposażone w wynosne urządzenia mikrofonowe lub radiostacje UKF przeznaczone do zdalnego sterowania i retranslacji. Wyposażenie radiostacji pozwala oddalać radiostacje od punktów dowodzenia i równocześnie prowadzić bezpośrednio rozmowy z ponieszczeń operacyjnych każdego punktu dowodzenia mimo oddalenia rejonu dyslokacji radiostacji. Stacje radioliniowe, podobnie jak radiostacje posiadają w komplecie radiostacje UKF przeznaczone do zdalnego sterowania lub prowadzenia rozmów służbowych z obsługami stacji radioliniowych z wszystkich ponieszczeń punktu dowodzenia.

II. Organizacja łączności Korpusu Obrony Powietrznej.

Łączność obrony powietrznej obszaru kraju jest przygotowana i zorganizowana w okresie pokojowym. Przygotowana jest w takim stopniu, by w przypadku ewentualnego wybuchu wojny, bez reorganizacji można było natychmiast przejąć dowodzenie siłami i środkami obrony powietrznej na obszarze całego państwa. Szczególną troską otaczana jest łączność organizowana dla potrzeb rozpoznania radiolokacyjnego i powiadamiania - łączność zapewniająca ter. inowy obieg informacji o sytuacji powietrznej.

Podstawowymi elementami systemu łączności korpusu są węzły łączności urządzone przy wszystkich punktach dowodzenia korpusu /SD, ZSD i PSD/ oraz przy punktach dowodzenia podległych oddziałów. Węzły łączności mogą być typu stacjonarnego lub ruchomego. Węzły stacjonarne z reguły urządzają się przy zasadniczym i zapasowym stanowisku dowodzenia. Węzły ruchome /polowe węzły łączności zamontowane na specjalnych samochodach, zaleca się rozwijać przy niektórych zapasowych stanowiskach dowodzenia i pomocniczych stanowiskach dowodzenia korpusu.

Wychodząc z aktualnych potrzeb korpusu oraz uwzględniając możliwości zastępowania ruchomymi węzłami łączności, węzłów stacjonarnych /w przypadku ich zniszczenia/ w składzie pododdziałów łączności powinno się znajdować od 3 do 4 ukompletowanych ruchomych węzłów łączności.

Węzły łączności jako organizacyjno-techniczne zespoły środków łączności rozwinięte w określonym rejonie w celu zapewnienia łączności muszą być jak najbardziej odporne na działanie broni masowego rażenia i wszystkich innych środków ogniowych nieprzyjaciela.

W związku z powyższym dużo uwagi poświęca się: odpowiedniemu rozśrodkowaniu poszczególnych elementów węzła łączności, inżynierskiemu zabezpieczeniu rejonów dyslokacji sił i środków łączności oraz technicznemu urządzeniu ułatwiającemu prostą i nieskomplikowaną eksploatację wszystkich urządzeń łączności zgrupowanych w rejonie określonego punktu dowodzenia.

Rozśrodkowanie elementów węzła łączności uzyskuje się przez rozmieszczenie urządzeń łączności w kilku grupach /co najmniej 3-4/. Z reguły poszczególne grupy środków łączności rozmieszcza się w odległości 1-3 km.

Każdy element stacjonarnego węzła łączności urządza się w oddzielnym schronie żelbetonowym. Schrony posiadają: odpowiednią wentylację, centralne ogrzewanie, dopływ wody z zewnątrz lub z własnej studni oraz własny zespół spaliniowo-elektryczny używany w przypadku przerw w dopływie prądu z zewnątrz.

Inżynierskie zabezpieczenie ruchomych węzłów łączności realizuje się według zasad obowiązujących w warunkach polowych taktyczne i operacyjne związki ogólnowojskowe.

Pod względem technicznym węzły łączności urządza się tak by każda grupa środków łączności mogła przyjąć pracę drugiej grupy lub nawet pracę dwóch grup. Poza tym techniczne urządzenia węzła łączności winno zapewnić:

- okólnikowe i indywidualne przekazywanie podległym związkom i oddziałom rozkazów, zarządzeń oraz informacji o sytuacji powietrznej z jednoczesnym przyjmowaniem meldun-

- ków z podległych oddziałów i związków;
- nieprzerwane porozumiewanie się w kilku kanałach łączności jednocześnie ze sztabem przełożonym ze sztabem podległym oraz ze sztabami współdziałających związków obrony powietrznej;
 - telefoniczną /radiotelegraficzną/ łączność translacyjną między poszczególnymi elementami stanowiska dowodzenia /informowanie o sytuacji powietrznej i przekazywanie rozkazów oraz komend wewnątrz stanowiska dowodzenia/;
 - szybką zmianę łączności z kierunków uszkodzonych na kierunki okrojone oraz szybkie przejście z jednego środka łączności na drugi bez naruszenia ciągłości dowodzenia i kierowania obroną powietrzną w rejonie działań korpusu;
 - kompleksowe wykorzystanie wszystkich technicznych środków łączności pracujących w zorganizowanym systemie łączności;

Techniczne urządzenia węzła łączności uzależnione jest od wielkości i składu węzła łączności. Z reguły w skład węzła łączności stanowiska dowodzenia korpusu wchodzi następujące elementy:

- radiowe centrum nadawcze, radiowe centrum odbiorcze i radiostacje wydzielone;
- grupa stacji radioliniowych;
- stacja telefoniczna;
- stacja telefoni i telegrafii wielokrotnej;
- stacja telegraficzna;
- stacje zasilania;
- składnica meldunkowa;
- lotowisko.

/Przeznaczenie poszczególnych elementów węzła łączności jak "Informator Taktyczno-Techniczny łączności" - Biblioteka Tajna nr 021480/.

Wokół węzłów stacjonarnych urządza się pierścieniowy system łączności, który ma zapewnić utrzymanie łączności telefoniczno-telegraficznej w przypadku zniszczeń i uszkodzeń bezpośrednich torów telekomunikacyjnych łączących stanowisko dowodzenia korpusu ze stanowiskami podległych oddziałów i współdziałających związków obrony powietrznej.

W Korpusie Obrony Przeciwlotniczej organizuje się łączność dowodzenia i meldowania, powiadamiania, współdziałania oraz łączność tyłów.

Łączność dowodzenia zapewnia kierowanie działalnością bojową podległych oddziałów na całym obszarze działań korpusu. Służy ona do przekazywania rozkazów, zarządzeń i komend oraz do naprowadzania na cele powietrzne.

Łączność meldowania jest elementem łączności dowodzenia i zapewnia przekazywanie meldunków o wykrytych obiektach powietrznych, o wykonaniu zadań przez lotnictwo myśliwskie, zadań ogniowych przez oddziały rakiet przeciwlotniczych i oddziały artylerii przeciwlotniczej.

Łączność powiadamiania zapewnia przekazywanie danych o sytuacji powietrznej, sygnałów powiadamiania i alarmowych oraz komunikatów meteorologicznych.

Łączność współdziałania zapewnia wymianę informacji pomiędzy oddziałami i związkami korpusu oraz sąsiadami. Służy więc przede wszystkim do usgodnienia wspólnych działań wojsk korpusu.

Łączność tyłów zapewnia kierowanie pododdziałami i oddziałami tyłowymi oraz pododdziałami lotniczo-technicznego zabezpieczenia zgodnie z potrzebami wojsk korpusu. Ciągłość łączności dowodzenia i meldowania, powiadamiania, współdziałania oraz tyłów osiąga się wówczas gdy należyte zorganizowanie jest cały system łączności korpusu /odpowiednie urządzenie węzłów łączności i wykorzystanie różnych technicznych środków łączności /a przede wszystkim gdy organizowany jest on zgodnie z decyzją dowódcy korpusu oraz stosownie do warunków obrony powietrznej i sytuacji bojowej, - kiedy środki łączności wykorzystywane są racjonalnie, stosownie do ich taktyczno-technicznych możliwości.

1. Łączność środkami radiowymi

Środki radiowe są w stanie zapewnić ciągłość łączności w każdej sytuacji bojowej. Umożliwiają one nawiązanie i utrzymanie łączności z wszystkimi korespondentami bez względu na miejsce ich rozmieszczenia, jak również umożliwiają

przekazywanie rozkazów, meldunków i danych o sytuacji powietrznej do kilku lub kilkunastu sztabów jednocześnie.

Łączność środkami radiowymi w Korpusie Obrony Powietrznej organizuje się w sieciach i kierunkach radiowych. Z reguły sieci radiowe organizuje się dla potrzeb dowodzenia, powiadamiania i współdziałania a kierunki radiowe dla potrzeb meldowania.

W zależności od przeznaczenia, w sieciach i kierunkach radiowych zapewnia się dwustronną lub jednostronną wymianę wiadomości. Tak więc część sieci i kierunków zapewnia jednostronną łączność na nadawanie lub tylko na odbiór a część dwustronną łączność na nadawanie i odbiór.

Przy organizacji łączności środkami radiowymi korpusu zwraca się uwagę na to, by wymiany wiadomości nie dokonywano przez radiostacje pośrednie.

Pośredniczenie w łączności radiowej wydłuża czas przekazywania wiadomości a tym samym zmniejsza intensywność i operatywność wymiany wiadomości.

We współczesnych warunkach szybki przebieg działań w powietrzu, możliwości powstawania prawie gwałtownych zmian w sytuacji powietrznej ^{oraz} związane z tym konieczność utrzymywania środków obrony powietrznej w stałej gotowości bojowej nie pozwala na żadną zwłokę w zbieraniu wiadomości od podwładnych oraz na wydłużanie się czasu obiegu informacji o sytuacji powietrznej.

W związku z powyższym z każdym podległym i współdziałającym oddziałem czy związkiem łączności organizuje się w bezpośrednich kanałach radiowych.

Aby zabezpieczyć wszystkie potrzeby dowództwa i sztabu korpusu ze stanowiska dowodzenia zapewnia się łączność:

- z dowódcą i sztabem AOPK /dowódcą i sztab wojsk obrony powietrznej kraju/;
- z dowódcami i sztabami samodzielnych pułków rakiet przeciwlotniczych, pułków lotnictwa myśliwskiego, pułków artylerii przeciwlotniczej, samodzielnych batalionów

- radiotechnicznych /radiolokacyjnych/ oraz z dowódcami i sztabami pododdziałów tyłowych i lotniczo-technicznego zabezpieczenia korpusu;
- z kwatermistrzami podległych oddziałów i związków;
 - ze sztabami oddziałów i związków obrony powietrznej armii sojuszniczych, których rejon obrony powietrznej przylegają do granic państwowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
 - z dowódcami i sztabami sąsiednich korpusów obrony powietrznej kraju;
 - z Szefostwem wojsk OPL Frontu i Szefostwem Wojsk OPL Marynarki Wojennej /w zależności od położenia rejonu obrony powietrznej korpusu/;
 - z dowódcą i sztabem armii lotniczej działającej w składzie Frontu;
 - z dowódcą i sztabem okręgu wojskowego;
 - z komendą główną lub komendami wojewódzkimi terenowej obrony powietrznej /w zależności od dyslokacji sztabu korpusu/.

Łączność radiowa dowodzenia

Z dowódcą i sztabem AOPK / dowódcą i sztab wojsk obrony powietrznej kraju / łączność środkami radiowymi zapewnia się w co najmniej sześciu kierunkach radiowych. Z reguły organizuje się: kierunek dowodzenia ogólnego, kierunek meldowania, kierunek dowodzenia ruchem lotniczym, kierunek meldowania o ruchu lotniczym, kierunek meldowania o celach i ich charakterystyce oraz kierunek meldowania o działaniu własnego lotnictwa myśliwskiego i lotach planowych. Do pracy na kierunki radiowe dowodzenia sztab korpusu wydziela odbiorniki radiowe KP /R-250, R-251/ a na kierunki meldowania radiostacje KP /R-820 lub R-102, R-118/.

Na kierunku radiowym dowodzenia ogólnego przekazywane są z dowództwa i sztabu wojsk Obrony Powietrznej Kraju lub z Centralnego Stanowiska Dowodzenia do dowództwa i sztabu korpusu rozkazy i zarządzenia dotyczące działania

i zadań w zakresie obrony powietrznej wojsk korpusu. Meldunki o wykonaniu zadań bojowych oraz o przebiegu obrony powietrznej sztab korpusu przekazuje do Dowództwa i Sztabu Wojsk Obrony Powietrznej na kierunku radiowym meldowania.

Na kierunku radiowym dowodzenia ruchem lotniczym z centralnego stanowiska dowodzenia przekazywane są wszelkie dane dotyczące działalności lotnictwa oraz ruchu lotnictwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jak również lotnictwa państw sąsiadujących. Meldunki o przebiegu i całokształcie ruchu lotniczego sztab korpusu przekazuje na podstawie danych systemu radiolokacyjnego w kierunku meldowania o ruchu lotniczym. Na innych kierunkach meldowania sztab korpusu przekazuje dane o celach i ich charakterystyce, które ustala i identyfikuje po zebraniu danych ze stanowisk dowodzenia batalionów radiotechnicznych /radiolokacyjnych/.

Łączność między dowództwem i sztabem korpusu a podległymi oddziałami i związkami organizuje się w oddzielnych sieciach radiowych dowodzenia i kierunkach radiowych meldowania. Ilość organizowanych sieci radiowych dowodzenia i kierunków meldowania zależy jest od ilości oddziałów rakiet przeciwlotniczych, oddziałów lotnictwa myśliwskiego, oddziałów artylerii przeciwlotniczej oraz od ilości pododdziałów radiotechnicznych wchodzących w skład bojowy korpusu.

Biorąc za podstawę przeciętny skład korpusu dla dowodzenia podległymi oddziałami należy organizować około 5-7 sieci radiowych dowodzenia i około 20-30 kierunków radiowych meldowania. W poszczególnych sieciach i kierunkach radiowych przekazywane są rozkazy i zarządzenia oraz meldunki o wykonaniu zadań bojowych.

Rozkazy i zarządzenia przeznaczone dla dowódców i sztabów pułków lotnictwa myśliwskiego przekazuje się w sieci radiowej dowodzenia lotnictwem myśliwskim, w której pracuje: radiostacja krótkofalowa /R-820/ sztabu korpusu i odbiorniki krótkofalowe /R-250, 251/ sztabów puł-

ków lotnictwa myśliwskiego. W wypadku, gdy w składzie korpusu działać będzie więcej niż sześć pułków lotnictwa, należy organizować dwie lub więcej sieci radiowych dowodzenia.

Meldunki o wykonaniu zadań bojowych sztaby pułków lotnictwa myśliwskiego przekazują na kierunkach meldowania. Z każdym pułkiem organizuje się oddzielny kierunek radiowy.

W rezultacie, łączność dowodzenia lotnictwem myśliwskim zapewnia się w 1-2 sieciach radiowych dowodzenia oraz na 5-6 kierunkach meldowania. Ilość i skład sieci radiowych dowodzenia artylerią przeciwlotniczą ustala się na podstawie decyzji dowódcy korpusu. Przy ustalaniu składu sieci bierze się pod uwagę rozmieszczenie związków i oddziałów artylerii przeciwlotniczej w ugrupowaniu bojowym korpusu oraz ich zadania bojowe.

Z reguły w jednej sieci radiowej dowodzenia utrzymuje się łączność z 3-4 pułkami artylerii przeciwlotniczej. W sieciach dowodzenia pracują: radiostacje KF /R-8 0/ rozmieszczone w rejonach punktów dowodzenia korpusu oraz odbiorniki radiowe krótkofalowe oddziałów artylerii przeciwlotniczej.

Meldunki o wykonaniu zadań ogniowych i o przebiegu walki artylerii przeciwlotniczej z lotnictwem nieprzyjaciela przekazywane są do sztabu korpusu z każdego oddziału artylerii przeciwlotniczej na oddzielnym kierunku radiowym. W sumie dla zabezpieczenia łączności dowodzenia artylerią przeciwlotniczą na SD korpusu wydziela się dwie radiostacje krótkofalowe oraz kilka lub kilkanaście / w zależności od ilości zorganizowanych kierunków/ krótkofalowych odbiorników radiowych.

W oparciu o te same zasady organizowana jest łączność dowodzenia z oddziałami rakiet przeciwlotniczych. Tak samo organizuje się jedną lub dwie sieci radiowe dowodzenia oraz kilka kierunków radiowych meldowania.

W przypadku gdy będą organizowane grupy obrony powietrznej, w skład których wejdą oddziały rakiet przeciwlotniczych i oddziały artylerii przeciwlotniczej, sztab korpusu organizuje wówczas tylko łączność z dowódcą i sztabem grupy. Nie organizuje się więc łączności z pułkami rakiet i pułkami artylerii przeciwlotniczej. Oddzielna łączność z pułkami może być zorganizowana tylko wówczas gdy działają one samodzielnie. Dla łączności z grupami obrony powietrznej kraju organizuje się zwykle jedną sieć radiową dowodzenia i kilka kierunków meldowania. Kierunki meldowania organizuje się oddzielnie z każdą grupą.

Dowodzenie samodzielnymi batalionami radiotechnicznymi zabezpiecza się w jednej sieci radiowej dowodzenia. W tej sieci radiowej sztab korpusu kieruje systemem rozpoznania radiolokacyjnego, przekazuje dane i zadania dotyczące identyfikacji celów oraz dane dotyczące naprowadzania lotnictwa myśliwskiego na obiekty powietrzne nieprzyjaciela.

Tak jak z innymi oddziałami obrony powietrznej kraju oprócz sieci radiowej dowodzenia organizowane są kierunki radiowe meldowania. Z każdym samodzielnym batalionem radiotechnicznym organizuje się dwa kierunki meldowania.

Na jednym kierunku radiowym meldowania, przekazuje się meldunki o wykrytych celach powietrznych i ich charakterystyce, a na drugim kierunku, meldunki o działaniu lotnictwa myśliwskiego korpusu i lotach planowych.

Tak więc na kierunkach radiowych meldowania sztab batalionu radiotechnicznego przekazuje korpusowi aktualną sytuację powietrzną z kontrolowanego obszaru powietrznego. Aktualną sytuację powietrzną sztab batalionu przekazuje na podstawie danych RLP oraz danych sekcji ruchu lotniczego. Dane batalionu radiotechnicznego, przekazywane na stanowisko dowodzenia korpusu nanosi się na planszet rozpoznania, naprowadzania i sytuacji ogólnej. Na ich podstawie sztab korpusu dokonuje ostatecznej identyfikacji celów oraz dokonuje analizy sytuacji powietrznej

Ze względu na to, że w korpusie obrony powietrznej kraju organizuje się kilka punktów dowodzenia /SD, 1-3 ZSD oraz przy batalionach radiotechnicznych PSD/ oprócz wymienionych sieci radiowych dowodzenia może być dodatkowo zorganizowana sieć radiowa dowodzenia w której będą pracowały radiostacje KF /R-820/ każdego zorganizowanego i urządzonego pod względem łączności punktu dowodzenia korpusu. Zorganizowanie sieci radiowej ma zapewnić wymianę wiadomości między punktami dowodzenia oraz koordynację dowodzenia w wypadku decentralizacji dowodzenia w rejonie obrony powietrznej korpusu.

Łączność radiowa współdziałania

W zależności od położenia Korpus Obrony Powietrznej może współdziałać z sąsiednimi Korpusami Obrony Powietrznej Kraju, ze związkami obrony powietrznej armii sojusznicznych, których rejony przylegają do granic Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, z systemem obrony przeciwlotniczej Frontu, Floty Bałtyckiej i Marynarki Wojennej PRL.

Łączność radiową współdziałania utrzymuje się w sieciach radiowych organizowanych na zarządzenie Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju oraz w sieciach radiowych organizowanych przez Dowództwa Obrony Powietrznej armii sojusznicznych, dowództwo Marynarki Wojennej i Szefostwo Wojsk OPL Frontu lub sztab Frontu.

Ze związkami operacyjnymi obrony powietrznej armii sojusznicznych, łączność utrzymuje się w kilku sieciach radiowych. Mogą być organizowane: sieć radiowa współdziałania lotnictwa myśliwskiego, sieć radiowa wzajemnego informowania, sieć naziemnego współdziałania punktów dowodzenia obrony powietrznej oraz między garnizonowe sieci przelotowe.

Łączność współdziałania pomiędzy korpusami organizuje się na podstawie decyzji dowództwa i sztabu Dowództwa Obrony Powietrznej Obszaru Kraju. Celem organizowanej łączności współdziałania jest zapewnienie między korpusami wymiany informacji w zakresie obrony powietrznej.

Poprzez łączność współdziałania dowództwa i sztaby korpusów wzajemnie informują się o przebiegu działań bojowych oraz, przekazują sobie w wypadkach koniecznych /na polecenie sztabu przełożonego/ dowodzenie lotnictwem myśliwskim lub innymi środkami obrony powietrznej. Dzięki zorganizowanej łączności współdziałania mogą być przekazywane do sąsiednich korpusów prośby o pomoc w znalezaniu środków napadu powietrznego nieprzyjaciela.

Łączność współdziałania między korpusami organizuje się w jednej lub dwóch sieciach radiowych współdziałania. W każdej sieci radiowej współdziałania pracują radiostacje KF /R-320/ zasadniczych punktów dowodzenia korpusów oraz środki radiowe /odbiornik lub radiostacja/ dowództwa i sztabu przełożonego z centralnego stanowiska dowodzenia obrony powietrznej kraju.

W przypadku gdy rejon działań Korpusu przylega do rejonu obrony przeciwlotniczej Frontu, konieczne jest organizowanie łączności z Szefostwem Wojsk OPL Frontu oraz z dowództwem i sztabem armii lotniczej Frontu. W początkowym okresie wojny, łączność współdziałania utrzymuje się przez grupy operacyjne które przybywają z własnymi środkami łączności na określone stanowisko dowodzenia. Na stanowisko dowodzenia korpusu może przybyć grupa operacyjna ze Składu Szefostwa Wojsk OPL Frontu. Mogą przybyć również grupy operacyjne Szefostwa Wojsk OPL armii.

Bardzo często grupy operacyjne Szefostwa Wojsk OPL armii ogólnowojskowych wysyłane są na SD korpusu tzn. na stanowiska dowodzenia samodzielnych batalionów radiotechnicznych. Na tych samych zasadach grupa operacyjna sztabu korpusu może być wysłana na stanowisko dowodzenia OPL Frontu.

Uzależnione jest to od aktualnej sytuacji operacyjnej początkowego okresu wojny.

Jeśli na stanowisko dowodzenia korpusu przybędzie grupa operacyjna z Frontu, łączność współdziałania utrzymuje się na kierunku radiowym zorganizowanym między grupą operacyjną a szefostwem Wojsk OPL Frontu. Jeśli natomiast na SD OPL Frontu zostanie wysłana korpusna grupa operacyjna, sztab

korpusu organizuje z nią kierunek radiowy za pomocą radiostacji KF /R-820/. Gdy nie organizuje się grup operacyjnych, łączność współdziałania z Szefostwem Wojsk OPL Frontu utrzymuje się na kierunku radiowym za pomocą radiostacji KF /R-820/.

Na tych samych zasadach organizowana jest łączność współdziałania z Flotą Bałtycką i Marynarką Wojenną PRL.

W ramach korpusu łączności współdziałania organizuje się na podstawie decyzji dowódcy korpusu wykazanej w planie współdziałania.

Z reguły łączność radiową współdziałania organizuje się pomiędzy pułkami lotnictwa myśliwskiego, a batalionami radiotechnicznymi, pomiędzy pułkami lotnictwa myśliwskiego a oddziałami rakiet przeciwlotniczych i oddziałami artylerii przeciwlotniczej oraz pomiędzy oddziałami rakiet przeciwlotniczych i artylerii przeciwlotniczej a batalionami radiotechnicznymi. Współdziałanie między lotnictwem myśliwskim a wojskami radiotechnicznymi dotyczy naprowadzania lotnictwa na cele. Sztab korpusu decyduje, który posterunek naprowadzania /PN/ winien naprowadzać określoną grupę samolotów na cel. Ono także decyduje o przekazaniu naprowadzania innemu posterunkowi naprowadzania. Dla tych celów zorganizowane są sieci radiowe dowodzenia i naprowadzania lotnictwa myśliwskiego.

Batalion radiotechniczny włącza do sieci dowodzenia i naprowadzania swoje radiostacje /R-824/. Będą to radiostacje które znajdują się przy nawigatorach obsługujących wynośne urządzenia stacji radiolokacyjnej typu "FAZA" rozwinięte w rejonie stanowiska dowodzenia batalionu radiotechnicznego.

Oprócz tego każdy posterunek radiolokacyjny /RLP/ utrzymuje na kierunkach radiowych łączność współdziałania z najbliższymi położonymi stanowiskami dowodzenia plm, a WPN /wysunięty posterunek naprowadzania/ lub FPN/ pomocniczy posterunek naprowadzania/, rozmieszczane przy RLP utrzymują łączność w sieciach radiowych dowodzenia i naprowadzania

Łączność współdziałania między batalionem radiotechnicznym a oddziałami rakiet przeciwlotniczych, jak również między batalionem radiotechnicznym a oddziałami artylerii przeciwlotniczej organizuje się na kierunkach radiowych, na których przede wszystkim przekazywane są dane o wykrytych obiektach powietrznych nieprzyjaciela. Jeśli więc odbiór danych o sytuacji powietrznej w sieciach radiowych powiadomiania sztabu korpusu jest zakłócony, dane batalionu radiotechnicznego lub RLP wykorzystywane są jako zasadnicze informacje o nieprzyjacielu powietrznym.

Głównym zadaniem łączności współdziałania pomiędzy lotnictwem myśliwskim a oddziałami rakiet przeciwlotniczych i oddziałami artylerii przeciwlotniczej jest zapewnienie porozumiewania się i wymiana wiadomości w przypadku działań bojowych we wspólnej strefie. Mając to na uwadze łączność organizuje się na kierunkach radiowych oraz w sieci radiowej dowodzenia lotnictwem w powietrzu w kanale współdziałania za pomocą radiostacji UKF /R-824, R-814/. Kierunki radiowe, oddziały lotnictwa myśliwskiego organizują tylko z najbliższymi położonymi oddziałami rakiet przeciwlotniczych i oddziałami artylerii przeciwlotniczej. Bardzo często łączność współdziałania między lotnictwem myśliwskim a oddziałami rakiet przeciwlotniczych i oddziałami artylerii przeciwlotniczej zapewniona jest przez oficerów kierunkowych /łącznikowych/ oraz przez posterunki naprowadzania /zasadnicze i pomocnicze/ które utrzymują łączność na kierunkach z najbliższymi rozmieszczonymi oddziałami.

Łączność współdziałania między korpusami oraz między oddziałami wchodzącymi w skład korpusu zapewnia się również na falach dyżurnego odbioru. Na szczeblu korpusu wydziela się 3-4 fale dyżurnego odbioru. Na szczeblu pułku lotnictwa myśliwskiego, pułku rakiet przeciwlotniczych, pułku artylerii przeciwlotniczej i batalionu radiotechnicznego wydziela się 1-2 fale dyżurnego odbioru. Fale dyżurnego odbioru mogą być również wykorzystywane do dowodzenia w przypadku utraty łączności w zorganizowanych sieciach radiowych.

W początkowym okresie wojny na kolejnych rubieżach przesunięć SD armii ogólnowojskowych należy przewidywać utrzymywanie łączności z Szefostwami Wojsk OPL armii oraz z okręgami wojskowymi. Łączność ta utrzymywana powinna być w kanałach radiowych i przewodowych. Szczęólnego znaczenia nabiera utrzymanie łączności współdziałania ze związkami ogólnowojskowymi w okresie przegrupowań.

Z Szefostwem Wojsk OPL każdej armii ogólnowojskowej łączność radiowa organizowana musi być w co najmniej dwóch kanałach radiowych. Najczęściej organizuje się kierunki radiowe.

Łączność radiowa powiadamiania

Łączność radiową powiadamiania organizuje się w oddzielnych sieciach radiowych. W sieciach radiowych powiadamiania przekazywane są informacje dotyczące wytworzonej sytuacji powietrznej oraz informacje dotyczące działalności własnego lotnictwa. Przekazywane one są do wszystkich oddziałów obrony powietrznej rozmieszczonych w rejonie działań bojowych korpusu.

Dane o obiektach powietrznych nieprzyjaciela oraz dane dotyczące przelotów własnego lotnictwa Sztab Korpusu otrzymuje od sztabu przełożonego, sztabów współdziałających, związków operacyjnych obrony powietrznej oraz z własnego systemu rozpoznania radiolokacyjnego. W związku z powyższym za pomocą odbiorników radiowych ^{KP}/R-250, R-251/ prowadzi się nasłuch radiowy we wszystkich sieciach radiowych powiadamiania. Najczęściej nasłuch radiowy środkami sztabu korpusu prowadzi się:

- w dwóch sieciach radiowych powiadamiania Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju;
- w sieci radiowej powiadamiania DOPK o przelotach własnego lotnictwa i lotach planowych;
- w sieciach radiowych powiadamiania związków operacyjnych obrony powietrznej państw sojuszników;

- w sieciach radiowych powiadamiania GPRT CPL Frontu,
Floty Bałtyckiej i Marynarki Wojennej PRL.

Do podległych wojsk obrony powietrznej informacje o obiektach nieprzyjaciela sztab korpusu przekazuje w 2-3 sieciach radiowych powiadamiania. Organizuje się więc sieć radiową powiadamiania foniczną, telegraficzną i rezerwową.

Informacje o własnym lotnictwie sztab kórpusu przekazuje w oddzielnej sieci radiowej - sieci radiowej powiadamiania o własnym lotnictwie i lotach planowych. Do pracy w sieciach radiowych powiadamiania wydziela się radiostacje KF /R-820 lub R-102/.

W początkowym okresie wojny, szczególnie w czasie wprowadzania związków ogólnowojskowych do rejonów koncentracji i w czasie przegrupowań powiadamianie o sytuacji powietrznej związków i oddziałów ogólnowojskowych powinno być również realizowane ze stanowiska dowództwa korpusu a w miarę możliwości nawet ze stanowisk dowództwa batalionów radiotechnicznych. Te ostatnie spełniają rolę elementów zdecentralizowanego powiadamiania oddziałów i związków ogólnowojskowych.

Radiolokacyjne posterunki wykorzystuje się jako punkty alarmowania. Chodzi o to by zgrupowania wojsk na stacjach załadunkowych i wylądunkowych, przeprawach i w rejonach koncentracji /ześrodkowania/ były zawczasu uprzedzone o napadzie środków powietrznych nieprzyjaciela. Do celów alarmowania mogą być również wykorzystywane posterunki radiolokacyjne spełniające rolę wysuniętych punktów naprowadzania /PN/.

Łączność radiowa tyłów

Organa tyłowe korpusu muszą mieć zabezpieczoną łączność z organami tyłowymi Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju, organami tyłowymi Okręgów Wojskowych oraz z organami tyłowymi wszystkich podległych oddziałów obrony powietrznej wchodzących w skład korpusu. Poza tym organa tyłowe korpusu muszą mieć zabezpieczoną łączność z podległymi ruchomymi ba-

zami lotniczymi oraz z pododdziałami i oddziałami tyłowymi.

Dla organów tyłowych korpusu łączność środkami radiowymi organizuje się w sieciach i kierunkach radiowych. Zorganizowane sieci i kierunki radiowe zapewniają przekazywanie rozkazów i zarządzeń oraz wszelkich wiadomości regulujących oraz normujących pracę tyłów korpusu.

W początkowym okresie wojny, gdy w rejonie działań korpusu będą rozmieszczone stacje zaopatrywania Frontu i kiedy będą istniały realne możliwości zaopatrywania oddziałów i związków korpusu ze składów Frontowych, organem tyłowym korpusu należy zorganizować łączność z kwatermistrzami Frontu oraz z niektórymi stacjami zaopatrywania Frontu.

Łączność środkami radiowymi z kwatermistrzostwem Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju organizuje się w oddzielnej sieci radiowej. Łączność z organami tyłowymi Okręgów Wojskowych, kwatermistrzostwem i stacjami zaopatrywania Frontu organizuje się na kierunkach radiowych. W zależności od ilości składów frontowych powiązanych w zaopatrzeniu z tyłami korpusu w miejsce kierunków radiowych może być zorganizowana sieć radiowa. W sieci radiowej będą pracowały radiostacje KF kwatermistrzostwa Frontu, frontowych składów zaopatrywania oraz radiostacja organów tyłowych korpusu.

Łączność z organami tyłowymi podległych oddziałów zapewnia się:

- w sieci radiowej w której pracować będą radiostacje organów tyłowych pułków lotnictwa myśliwskiego i batalionów radiotechnicznych;
- w sieci radiowej w której pracować będą radiostacje organów tyłowych oddziałów rakiet przeciwlotniczych i oddziałów artylerii przeciwlotniczej;
- w sieci radiowej w której pracować będą radiostacje organów tyłowych batalionów lotniczo-technicznych, baz zaopatrzenia lotniczo-technicznego oraz innych oddziałów i pododdziałów tyłowych.

Skład sieci radiowych tyłów każdorazowo ustala się na podstawie wytycznych sztabu korpusu. Łączność środkami radiowymi organizuje się również dla potrzeb Wydziału Zabezpieczenia Technicznego. Organizuje się ją w jednej lub dwóch sieciach radiowych w których pracują radiostacje pododdziałów lotniczo-technicznych, pododdziały budowy lotnisk i wyrzutni rakiet oraz radiostacje ruchomych baz lotniczych. Skład sieci radiowych ustala się na podstawie wytycznych organów zabezpieczenia technicznego.

2. Łączność środkami przewodowymi.

Łączność przewodową Korpusu Obrony Powietrznej Obszaru Kraju organizuje się w oparciu o telekomunikacyjne telefoniczno-telegraficzne doziemne i napowietrzne linie stałe. Główną rolę spełniają linie doziemne. Stałe linie napowietrzne wykorzystuje się na trasach gdzie brak linii doziemnych, względnie tylko w celach awaryjnych. W bardzo małym stopniu wykorzystywane są również polowe linie telefoniczno-telegraficzne. Zakłada się, że polowe linie mogą być wykorzystywane tylko w rejonach gdzie brak jest stałych linii telekomunikacyjnych / i to tylko okresowo / lub też mogą być wykorzystane do zorganizowania awaryjnego systemu łączności, na pewnych odcinkach lub w pewnych rejonach gdzie organizowanie łączności awaryjnej będzie konieczne. Polowe linie telefoniczne mogą być również wykorzystywane na pewnych odcinkach w przypadku uszkodzeń tras telekomunikacyjnych.

W systemie łączności korpusu wykorzystywane są linie telekomunikacyjne wydzielone dla potrzeb obrony powietrznej kraju przez Ministerstwo Łączności, Ministerstwo Komunikacji oraz Szefostwo Wojsk Łączności W.P. Niezależnie od tego mogą być wykorzystywane linie telefoniczno-telegraficzne wybudowane na pewnych odcinkach przez pododdziały łączności wojsk obrony powietrznej.

Przy zestawieniu systemu łączności środkami

przewodowymi szczegółowo rozpatruje się takie zagadnienia jak:

- rejony dyslokacji punktów dowodzenia, stopień ich wrażliwości w systemie obrony powietrznej korpusu oraz możliwości ich okablowania w formie pierścienia;
- relacje i ilości łączy konieczne do wykorzystania do chwili ogłoszenia stanu wojennego i po jego ogłoszeniu;
- kolejność, czas i rejony wybudowania tras kablowych odcinków linii stałych oraz wstawek radioliniowych;
- potrzeby i konieczność rozdzielenia łączy tej samej relacji na różne trasy telekomunikacyjne;
- sposób i sygnały przełączenia czynnych łączy telekomunikacyjnych na wyznaczone punkty dowodzenia /zapasowe, pomocnicze i główne stanowiska dowodzenia/;
- czas i kolejność uruchomienia łączy zastępczych, w przypadku uszkodzenia łączy zasadniczych.

Wszystkie tory przewodowe mogą być w okresie pokojowym wykorzystywane przez instytucje i urzędy cywilne. Po rozpoczęciu działań wojennych na ustalone sygnały poszczególne łączy telefoniczno-telegraficzne są przełączone dla potrzeb obrony powietrznej kraju.

Łączność telefoniczną zorganizowaną na torach przewodowych wykorzystuje się na każdym szczeblu dowodzenia, od szczebla Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju do szczebla baterii wiązania.

Łączność telegraficzną wykorzystuje się do porczumiewania od szczebla Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju do szczebla pułku /pułk lotnictwa myśliwskiego, pułk rakiet przeciwlotniczych pułk artylerii przeciwlotniczej/ oraz dla łączności z batalionami radiotechnicznymi i batalionami przeciwdziałania radioelektronicznego.

Aby uzyskać na każdym kierunku wymaganą ilość łączy telefoniczno-telegraficznych, wykorzystuje się urządzenia zwielokrotniające.

W urządzenia zwielokrotniające wyposaża się pododdziały do szczebla batalionu włącznie.

W Korpusie Obrony Powietrznej łączność przewodowa organizuje się z takim wyliczeniem aby:

- z każdym stanowiskiem dowodzenia podległego oddziału obrony powietrznej istniała możliwość przekazywania informacji w kilku łączach jednocześnie;
- wokół każdego obiektu jak i każdego stanowiska dowodzenia czynny był pierścieniowy - awaryjny system łączności;
- z każdym podległym stanowiskiem dowodzenia istniała możliwość uzyskiwania w bardzo krótkim czasie połączeń na kierunkach okrężnych, w przypadku gdy uszkodzone lub zniszczone będą bezpośrednie kierunki przewodowe.

Łączność dowodzenia i meldowania

Ze stanowiska dowodzenia Korpusu Obrony Powietrznej łączność dowodzenia i meldowania zabezpiecza się:

- z Dowództwem Obrony Powietrznej Kraju;
- z Centralnym Stanowiskiem Dowodzenia;
- z dowódcami i sztabami pułków lotnictwa myśliwskiego;
- z dowódcami i sztabami pułków artylerii przeciwlotniczej;
- z dowódcami i sztabami oddziałów rakiet przeciwlotniczych;
- z dowódcami i sztabami grup obrony powietrznej, o ile takowe są organizowane;
- z grupami operacyjnymi sztabu korpusu znajdującymi się w rejonach pomocniczych i ewentualnie zapasowych stanowisk dowodzenia;
- z dowódcami i sztabami batalionów radiotechnicznych /radiolokacyjnych/;
- z dowódcami i sztabami pododdziałów przeciwdziałania radioelektronicznego korpusu.

Z Dowództwem Obrony Powietrznej Kraju łączność zapewnia się w co najmniej czterech łączach telefonicznych i jednym łączu telegraficznym. Wymaganą ilość łącz telefonicznych i telegraficznych uzyskuje się na mniejszej lub większej ilości torów przewodowych. Jeżeli w łączności między stanowiskiem dowództwa korpusu a Dowództwem Obrony Powietrznej nie będą wykorzystywane urządzenia zwielokrotniające, wymienio- ną ilość łącz telefonicznych i telegraficznych uzyskuje się na pięciu oddzielnych torach przewodowych. Jeżeli natomiast, będą wykorzystywane urządzenia zwielokrotniające, wówczas w zależności od ilości eksploatowanych urządzeń zwielokrotnia- jących pięć łącz można uzyskać na dwóch - trzech torach prze- wodowych.

Z Centralnym Stanowiskiem Dowództwa łączność za- pewnia się w co najmniej siedmiu łączach telefonicznych i dwóch trzech łączach telegraficznych. Przeznaczenie poszczególnych łącz jest następujące: jedno łącze telefoniczne i dwa łącza telegraficzne wykorzystuje się do ogólnego dowództwa, po jednym łączu telefonicznym wykorzystuje się do dowództwa lotnictwem myśliwskim i dowództwa wojskami radiotechnicznymi korpusu oraz po jednym łączu telefonicznym wykorzystuje się do meldowania o przelotach własnego lotnictwa, do meldowania o działaniach własnego lotnictwa i wojsk rakietowych do meldo- wania o celach powietrznych i charakterystyce celów. Jedno łącze telefoniczne przeznacza się również dla celów po- wiadomiania. Łącze telefoniczne wydzielone dla potrzeb powia- damiania dubluje sieci radiowe powiadomiania organizowane przez sztab Dowództwa Obrony Powietrznej.

W przypadku gdy na kierunku łączności Centralne Stanowisko Dowództwa - sztab korpusu, nie będzie wykorzysta- wana aparatura zwielokrotniająca podaną powyżej ilość łącz telefoniczno-telegraficznych uzyskuje się na dziewięciu torach przewodowych. W przypadku zaś wykorzystania urządzeń zwiele- krotniających dla łączności CSD - sztab korpusu potrzeba ok. 2-3 torów przewodowych.

Z reguły bowiem na kierunku łączności CSB - sztab korpusu eksploatuje się 6-7 kompletów aparatury zwielokrotniającej i 2-3 dalekopisy.

Z dowódcami i sztabami podległych pułków lotnictwa myśliwskiego, pułków rakiet przeciwlotniczych oraz pułków artylerii przeciwlotniczej względnie grup obrony powietrznej łączność zapewnia się^w najmniej czterech łączach telefonicznych i jednym łączu telegraficznym. Przeznaczenie poszczególnych łączy jest następujące: jedno łącze wykorzystuje się do przekazywania rozkazów i zarządzeń, jedno łącze do przekazywania meldunków, jedno łącze dla potrzeb powiadamiania i jedno łącze /w tym również łącze telegraficzne/ dla potrzeb ogólnych.

Łączność przewodową ze stanowiskami dowodzenia samodzielnych batalionów radiotechnicznych zapewnia się w sześciu łączach telefonicznych i 1-2 łączach telegraficznych. Wykorzystuje się je do dowodzenia batalionem, do meldowania o celach i ich charakterystyce, do meldowania danych dotyczących przelotów własnego lotnictwa oraz dla potrzeb powiadamiania/dublowania sieci radiowych powiadamiania korpusu/

Dane o sytuacji powietrznej mogą być retransmitowane bezpośrednio z RLP. W tym celu każdy radiolokacyjny posterunek posiada pododdział kabli ciężkich za pomocą którego wykonuje doprowadzenia do telekomunikacyjnych tras kablowych.

Łączność telefoniczno-telegraficzną z pododdziałami przeciwdziałania radioelektronicznego zapewnia się w dwóch-trzech łączach telefonicznych. Dla łączności między punktami dowodzenia korpusu z reguły wykorzystuje się 2-4 łącza telefoniczne. Poza tym zapasowe stanowisko dowodzenia korpusu posiada zorganizowane połączenie przewodowe podobnie jak stanowisko dowodzenia.

Łączność współdziałania

Łączność telefoniczno-telegraficzną zapewnia się ze stanowiskami dowodzenia sąsiednich korpusów oraz ze stanowiskami dowodzenia związków operacyjnych obrony powietrznej państw sąsiadujących z PRL.

Łączność współdziałania z każdym związkiem obrony powietrznej musi być zabezpieczona w pionie operacyjnym /dowodzenie - współdziałanie/, w pionie radiotechnicznym /rozpoznanie radiolokacyjne i powiadamiania/ oraz w pionie służby ruchu lotniczego.

Z reguły z każdym współdziałającym stanowiskiem dowodzenia łączność utrzymuje się w 2-3 łączach telefonicznych i 1-2 łączach telegraficznych. Poza łącznością zorganizowaną między stanowiskami dowodzenia, utrzymuje się również łączność współdziałania w zakresie rozpoznania radiolokacyjnego.

W tym celu z rejonów stanowisk dowodzenia batalionów radiotechnicznych na jednym lub dwóch łączach telefonicznych organizuje się łączność z najbliższymi położonymi batalionami radiotechnicznymi lub radiolokacyjnymi posterunkami sąsiednich związków operacyjnych obrony powietrznej.

W ramach Korpusu, łączność współdziałania organizuje się między batalionami radiotechnicznymi a samodzielnymi pułkami lotnictwa myśliwskiego, samodzielnymi oddziałami rakiet przeciwlotniczych oraz pułkami artylerii przeciwlotniczej. Poza tym łączność współdziałania organizuje się między pułkami lotnictwa myśliwskiego a pułkami rakiet przeciwlotniczych i pułkami artylerii przeciwlotniczej. Z reguły na każdym kierunku łączności wykorzystuje się 1-2 łącza telefoniczne.

Łączność powiadamiania

Łączność przewodową powiadamiania zabezpiecza się na wydzielonych dla tych potrzeb łączach telefonicznych, a gdy tego wymaga sytuacja mogą być wykorzystane wszystkie czynne łącza przewodowego systemu łączności.

Łącza telefoniczne wydzielane są na każdym kierunku przewodowym, w całym systemie łączności korpusu. Na wydzielonych łączach przekazywane są informacje o wykrytych obiektach, obiektach powietrznych nieprzyjaciela oraz informacje o przelotach lotnictwa korpusu jak również o przelotach lotnictwa innych związków operacyjnych obrony powietrznej kraju. Poza tym przekazywane są informacje o przelotach lotnictwa frontowego i lotnictwa cywilnego.

Łączność tyłów

Organa tylowe korpusu oraz organa tylowe podległych oddziałów obrony powietrznej wykorzystują łączność dowodzenia i meldowania zorganizowaną między sztabami. Dla organów tyłowych nie organizuje się oddzielnych kierunków przewodowych. Jedynie dla utrzymania łączności z organami tyłowymi okręgu wojskowego, czy też organami tyłowymi Frontu mogą być wydzielone 1-2 łącza telefoniczne. Oddzielne łącza mogą być również wydzielane do łączności z ruchomymi bazami lotniczymi korpusu.

3. Łączność środkami radioliniowymi

W systemie łączności korpusu środki radioliniowe uzupełniają łączność przewodową zorganizowaną na torach telekomunikacyjnych.

Chociaż środki radioliniowe zapewniają szybkie nawiązanie łączności oraz bardzo dobrą słyszalność w kanałach telefonicznych, a pod względem manewrowości przewyższają przewodowe środki łączności, w systemie łączności korpusu ich wykorzystanie jest ograniczone.

Wynika to z tego, że łączność w rejonie działań korpusu zapewnia się na dużych odległościach. Zapewnienie łączności radiolinowej na dużych odległościach wymaga organizowania licznej ilości stacji retranslacyjnych a tym samym wymaga posiadania bardzo dużej ilości stacji radioliniowych co w obecnych warunkach z wielu obiektywnych przyczyn jest trudne do zrealizowania.

Łączność radiolinową organizuje się na kierunkach. Bardzo często środki radioliniowe wykorzystuje się w połączeniu z łącznością przewodową.

Połączenia radiolinii z torami przewodowymi najczęściej stosuje się, gdy w krótkim czasie trzeba przedłużyć kierunek łączności lub gdy trzeba odbudować zniszczony odcinek linii przewodowej, albo też gdy na niedużej przestrzeni trzeba połączyć węzeł łączności punktu dowodzenia korpusu z węzłem łączności podległego oddziału.

W przypadku organizowania łączności radioliniowej kanały telefoniczno-telegraficzne stacji radioliniowej doprowadza się odpowiednimi kablami połączeniowymi do węzłów łączności. Wykorzystanie środków radioliniowych w systemie łączności korpusu jest jak najbardziej uzasadnione. Po rozpoczęciu działań wojennych głównym celem napadów środków powietrznego nieprzyjaciela będzie niszczenie urządzeń telekomunikacyjnych. Tym samym będą ulegały uszkodzeniom i będą niszczone łącza telefoniczno-telegraficzne dzierżawione przez wojska obrony powietrznej kraju. Na podstawie wyliczeń, grupy awaryjno-remontowe Ministerstwa Łączności czy Wojsk Obrony Powietrznej są w stanie usunąć uszkodzenie łącza i oddać je do użytku w następujących terminach:

- pierwsze łącze w ciągu 0,5-3 godzin od chwili spowodowania przerwy;
- pozostałe w miarę ich naprawy przeciętnie co kilka godzin.

Przerwa w łączności obrony powietrznej trwająca od pół do trzech godzin może przynieść duże straty. Posiadanie pododdziałów radioliniowych, które by mogły odtworzyć zniszczony kierunek w postaci zorganizowanego łącza jest konieczne. Wykorzystanie stacji radioliniowych i sposoby organizacji łączności radioliniowej, zależą od konkretnych warunków i wytworzonej sytuacji. Zależą również od terenu, odległości i rozmieszczenia punktów dowodzenia korpusu oraz punktów dowodzenia podległych oddziałów.

Łączność radioliniową z Centralnym Stanowiskiem Dowodzenia organizuje się na jednym lub dwóch kierunkach. Jeżeli CSD rozmieszczone jest w nie dużej odległości od stanowiska dowodzenia korpusu, a tory telefoniczne łączące obydwie punkty dowodzenia przechodzą przez węzeł telekomunikacyjny dużego miasta narażonego na uderzenia broni masowego rażenia, lotnictwa i rakiet przeciwlotniczych. Łączność telefoniczno-telegraficzną za pomocą stacji radioliniowych z reguły organizuje się na 2-3 kierunkach. Jeżeli natomiast stanowisko dowodzenia korpusu jest oddalone od CSD o kilkaset kilometrów z reguły nie organizuje się bez-

pośrednich kierunków radioliniowych. W tym przypadku stacje radioliniowe mogą być wykorzystywane do wykonania wstawek na torach telekomunikacyjnych.

Łączność radioliniową z podległymi oddziałami z reguły organizuje się na oddzielnych kierunkach. Każdorazowo organizacja kierunków z podległymi oddziałami uzależniona jest od stanu łączności przewodowej między punktami dowodzenia korpusu a punktami dowodzenia podległych oddziałów.

W przeciętnych warunkach łączność radioliniową zapewnia się na jednym ewentualnie dwóch kierunkach. W takich warunkach, gdy zorganizowanie kierunków radioliniowych pociąga za sobą konieczność użycia dużej ilości stacji radioliniowych, łączności radioliniowej się nie organizuje, a stacje radioliniowe wykorzystuje się do wykonywania wstawek na torach telekomunikacyjnych.

4. Łączność środkami ruchomymi

Do zorganizowania łączności środkami ruchomymi korpusu wykorzystuje się samoloty i śmigłowce łączności oraz samochody osobowo-terenowe i motocykle.

Łączność środkami ruchomymi organizuje się na kierunkach i na marszrutach określonych. Przyjęcie tego czy innego sposobu organizacji łączności zależy od rozmieszczenia stanowisk dowodzenia i odległości między nimi. Zależy również od ilości i rodzaju posiadanych środków ruchomych, jak również od ich możliwości taktyczno-technicznych.

Dostarczenie do dowództw i sztabów korespondencji bojowej odbywa się za pośrednictwem składnic meldunkowych, organizowanych przy punktach dowodzenia, a reguły w pobliżu lądowisk.

Dla usprawnienia obiegu korespondencji w rejonie stanowiska dowodzenia korpusu organizuje się pomocniczą składnicę meldunkową /PSM/. Z zasady rozmieszcza się ^{ja} przy grupie operacyjnej sztabu korpusu.

Ilość i rodzaj ruchomych środków wydzielanych do zorganizowanych składnic meldunkowych każdorazowo zależy od: ogólnej ilości zorganizowanych kierunków, stanu dróg i ustalonego

systemu łączności środkami ruchomymi.

W oddziałach i pododdziałach w których nie organizuje się składowanie meldunkowych, korespondencję bojową dostarcza się bezpośrednio do tajnych kancelarii.

W okresie pokojowym korespondencję tajną i ściśle tajną dostarcza się do podległych oddziałów "pocztą specjalną" do tajnych kancelarii.

III. Planowanie łączności

Zakres planowania łączności uzależniony jest od warunków i składu w jakim korpus przystępuje do działań. Jeśli korpus obrony powietrznej przystąpi do działań w składzie z okresu pokojowego, planowanie łączności ograniczy się do uzupełnienia gotowego planu łączności tylko w te elementy które powinny być zrealizowane w myśl planów mobilizacyjnych z momentem rozpoczęcia działań wojennych.

Jeśli korpus obrony powietrznej przystępuje do działań w składzie zmienionym / w stosunku do składu z okresu pokojowego/, plan łączności musi być uzupełniony w elementy dotyczące organizacji łączności z podporządkowanymi oddziałami. Jeśli korpus przystępuje do działań w zmienionym składzie i w nowym rejonie, wówczas planowanie łączności obejmuje szereg czynności i realizowana jest w całości.

Planowanie łączności polega na określeniu zakresu rozbudowy systemu łączności, wyszczególnieniu kierunków na których powinna być zorganizowana łączność, na wyborze rejonów rozwinięcia i składów stanowisk dowodzenia i węzłów łączności, na podziale sił i środków, kalkulacji czasu oraz na określeniu sposobu materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów łączności.

Podstawą do planowania łączności jest: decyzja dowódcy korpusu, dyrektywa łączności Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju. Wytyczne szefa sztabu korpusu do organizacji łączności oraz dane o posiadanych siłach i środkach łączności.

Bezpośrednio odpowiedzialnym za planowanie, zorganizowanie i zabezpieczenie łączności jest szef Wydziału Łączności Korpusu /Szef Łączności Korpusu/. Opracowania planu łączności dokonuje wydział łączności sztabu korpusu. W związku z tym zbiera on potrzebne dane do powzięcia decyzji na organizację łączności oraz rozpracowuje decyzję szefa łączności w odpowiednich dokumentach i przesyła do poszczególnych wykonawców. Wydział łączności kontroluje również wykonanie wszystkich rozkazów i zarządzeń wydanych przez szefa łączności w sprawach dotyczących organizacji i zabezpieczenia systemu łączności.

Planowanie łączności rozpoczyna się od momentu rozpoznania się z zadaniem bojowym korpusu i dyrektywą łączności Dowództwa Obrony Powietrznej. Na planowanie łączności składa się:

- przygotowanie propozycji organizacji łączności;
- udział i praca szefa łączności w rekonesansie dowódcy korpusu;
- przygotowanie i kierowanie rekonesansem łączności;
- wydanie przez szefa sztabu korpusu wytycznych do organizacji łączności;
- opracowanie dokumentów planu łączności;
- opracowanie zarządzenia łączności sztabu korpusu;
- opracowanie planu materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów łączności.

Propozycje organizacji łączności przygotowuje szef łączności. Przygotowuje je na podstawie wniosków z analizy zadania korpusu i oceny położenia w zakresie organizacji łączności. Propozycje powinny być krótkie, konkretne i winny wyjaśniać następujące zagadnienia:

- warunki organizacji łączności w rejonie działań bojowych korpusu;
- stan oraz możliwości pododdziałów łączności sztabu korpusu i podległych oddziałów obrony powietrznej;
- stan, możliwości i stopień wykorzystania linii i urządzeń łączności Ministerstwa Łączności oraz wszystkich innych miejscowych środków i urządzeń łączności;

- warunki rozmieszczenia i urządzenia stanowisk dowodzenia i węzłów łączności korpusu oraz podległych oddziałów;
- sposoby organizacji łączności radiowej, radioliniowej i przewodowej dla potrzeb dowodzenia, współdziałania, powiadamiania i tyłów;
- sposoby zabezpieczenia łączności przed bronią masowego rażenia i przeciwdziałaniem radiotechnicznym ze strony nieprzyjaciela;
- określenie niezbędnego czasu na organizację łączności;
- sposoby zaopatrywania pododdziałów łączności oraz sposoby udzielenia im niezbędnej pomocy technicznej;
- możliwości organizacji i wykorzystania odwołu sił i środków łączności.

Propozycje organizacji łączności szef łączności melduje szefowi sztabu. Może je meldować w całości lub tylko odpowiadać na pytania zadawane przez szefa sztabu.

Szereg zagadnień organizacji łączności musi być sprawdzonych, określonych i przygotowanych bezpośrednio w terenie. Dlatego też w okresie planowania łączności konieczny jest udział szefa łączności w rekonesansie dowódcy jak również organizowanie oddzielnego rekonesansu łączności, w którym z reguły biorą udział oficerowie wydziału łączności, dowódcy pododdziałów łączności, wyznaczeni funkcyjni łączności i szefowie łączności podległych oddziałów obrony powietrznej.

Podczas rekonesansu ustala się:

- najbardziej dogodne trasy budowy linii stałych / o ile przewiduje się ich budowę/;
- rejony rozmieszczenia i sposób urządzenia węzłów łączności, stacji radioliniowych oraz innych urządzeń łączności;
- zakres i sposób wykorzystania linii i urządzeń łączności Ministerstwa Łączności i miejscowych środków łączności;
- sposób przejęcia linii telekomunikacyjnych i urządzeń łączności Ministerstwa Łączności;
- sposób i miejsce dokonywania połączeń linii telekomunikacyjnych Ministerstwa Łączności z węzłami łączności oddziałów i związków korpusu;
- marszruty ruchomych środków łączności i rejony rozmiesz-

- czenia składnic meldunkowych i lądowisk;
- rejony rozmieszczenia odwodów sił i środków łączności.

Rekonesans łączności prowadzony powinien być po rekonesansie dowódcy korpusu. Ażeby przeprowadzenie rekonesansu nie przedłużało się w czasie należy go przeprowadzać na kilku kierunkach jednocześnie.

Na podstawie wyników rekonesansu określa się niezbędne ilości potrzebnego materiału i prac do wykonania połączeń planowanych obiektów z najbliższymi urządzeniami telekomunikacyjnymi. Przy przegrupowaniu na zapasowe i nowe punkty dowodzenia należy zwracać uwagę na to, by w przeciągu maksymalnie 3 godzin od chwili przybycia czołówki przegrupowującego się oddziału i związku można było otrzymać 30% potrzebnej ilości łącz telefonicznych, o ile oczywiście nie zostały one przedwcześnie przygotowane.

Zagadnienia to napotyka na wiele trudności natury technicznej, szczególnie w rejonach wchodniej części kraju. Wyjście z trudnego położenia może być rozwiązane przez pododdziały radioliniowe.

Organizacja łączności w każdym względzie uzależniona jest od decyzji dowódcy korpusu. Ażeby w czasie organizowania łączności zostały właściwie zrealizowane wszystkie postulaty zawarte w decyzji dowódcy, szef sztabu obowiązany jest wydać szefowi łączności wytyczne do organizacji łączności.

Wytyczne szefa sztabu należy traktować jako przedstawienie najważniejszych wymagań wynikających dla łączności z zadania bojowego korpusu, z potrzeb dowodzenia wojskami, z zadań rozpoznania radiolokacyjnego i współdziałania oraz z potrzeb i zakresu powiadamiania podległych wojsk i sąsiadów. Wytycznych szef sztabu obowiązany jest określić:

- zadania korpusu, sposób organizacji rozpoznania radiolokacyjnego i powiadamiania oraz zakres współdziałania korpusu z innymi związkami operacyjnymi obrony powietrznej;
- rejony rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, zapasowych i pomocniczych stanowisk dowodzenia, czas ich

- gotowości oraz czas i sposób przejścia sztabu na zapasowe stanowiska dowodzenia;
- do jakiego czasu, z kim i jakimi środkami powinna być nawiązana łączność dowodzenia i meldowania, powiadamiania, współdziałania oraz łączność tyłów;
 - zakres zabezpieczenia łączności przed bronią masowego rażenia oraz zakres wykorzystania systemu i poszczególnych środków łączności;
 - termin zatwierdzenia planu łączności.

Forma i sposób wydawania wytycznych mogą być różne.

Zależać to zawsze będzie od warunków pracy szefa sztabu, czasu i treści zadań uprzednie przekazanych szefowi łączności.

Po wytycznych szefa sztabu wydział łączności przystępuje do opracowania planu łączności. W planie łączności szczegółowo rozpracowuje się:

- organizację łączności dowodzenia i meldowania, współdziałania, powiadamiania i tyłów;
- przedsięwzięcia w zakresie przeciwdziałania radiowego;
- przedsięwzięcia związane z wykorzystaniem i maskowaniem systemu łączności oraz pracą środków łączności;
- przedsięwzięcia w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia;
- przedsięwzięcia w zakresie materiałowo-technicznego zabezpieczenia pododdziałów łączności.

W skład planu łączności korpusu wchodzi następujące dokumenty:

- schemat łączności środkami radiowymi;
- schemat łączności środkami radioliniowymi;
- schemat łączności środkami przewodowymi;
- schemat eksploatacji przewodowych, telekomunikacyjnych łączy dalekosiężnych;
- schemat łączności środkami ruchomymi;
- plan materiałowo-technicznego zabezpieczenia;
- plan przeciwdziałania radiowego.

Dokumenty planu łączności zatwierdza szef sztabu korpusu. Na podstawie planu łączności Wydział łączności opracowuje zarządzenie. Zarządzenie łączności jest podstawą organizacji łączności w podległych oddziałach obrony powietrznej. W zarządzeniu łączności należy podawać:

- miejsca rozmieszczenia w ziół łączności, termin ich gotowości oraz sposób eksploatacji;
- sposób organizacji łączności dowodzenia, meldowania, powiadamiania, współdziałania i tyżów;
- sposób wykorzystania miejscowych środków łączności telekomunikacyjnych linii dalekosiężnych Ministerstwa łączności i Ministerstwa Komunikacji;
- wskazania i wymagania łączności w podległych oddziałach obrony powietrznej kraju;
- sposoby zapewnienia łączności w przypadku zmian plutonów dowodzenia;
- wskazania odnośnie zabezpieczenia łączności przed bronią masowego rażenia i przeciwdziałaniem radioelektronicznym nieprzyjaciela;
- sposoby materiałowo-technicznego zaopatrywania pododdziałów łączności.

Do zarządzenia łączności dołączane są załączniki: tabele kryptonimów stacji telefoniczno-telegraficznych, tabela przydziału danych radiowych, tabele sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych, tabele przydziału danych do pracy stacji radiolinowych oraz rozkład wymiany korespondencji ruchomymi środkami łączności. Zarządzenie łączności podpisuje szef sztabu i szef łączności korpusu.

Po opracowaniu planu i zarządzenia łączności, szef łączności korpusu lub wyznaczeni przez niego oficerowie Wydziału łączności, wydają zadania dowódcom pododdziałów łączności, funkcyjnym łączności i szefom łączności podległych oddziałów i związków obrony powietrznej. Zadania dotyczą organizacji łączności i jej zabezpieczenia, szczególnie w okresach zwalczania środków napadu powietrznego nieprzyjaciela.

Z reguły do zaplanowanej i zorganizowanej łączności Korpusu Obrony Powietrznej nie wprowadza się często poważniejszych zmian. Korpus Obrony Powietrznej obszaru kraju dążyła długi okres czasu w jednym rejonie. Szef łączności do raz opracowanego planu łączności może wprowadzić tylko pewne zmiany jakie wynikną ze zmian wprowadzanych do systemu dowodzenia, systemu rozpoznania radiolokacyjnego i powiadamiania oraz które wynikną w związku z uszkodzeniami i zniszczeniami powstałymi w systemie łączności Korpusu lub łączności podległych oddziałów. Poza tym zgodnie z zaleceniami Oddziału Łączności Dowództwa Obrony Powietrznej Kraju, szef łączności wprowadza periodyczną zmianę danych radiowych dla czynnych sieci i kierunków radiowych i radioliniowych.

Zakończenie

Łączność Korpusu Obrony Powietrznej tak jak w poprzednich latach będzie podlegała zmianom wraz z rozwojem techniki łączności i doskonaleniem systemu obrony powietrznej kraju. Wprowadzane zmiany dotyczyć będą przede wszystkim przyspieszenia obiegu informacji przez zwiększenie przepustowości poszczególnych kanałów łączności oraz przez wprowadzanie półautomatycznych i automatycznych urządzeń dowodzenia i łączności.

Już w obecnym okresie realnym się staje wykorzystanie w systemie łączności obrony powietrznej kraju urządzeń telewizyjnych. Przenoszenie na stanowiska dowodzenia obrazu sytuacji powietrznej poważnie zmniejszą stratę czasu jaką obecnie obserwuje się w ciągłym obiegu informacji.

Wszelkie wiadomości informacyjne, rozkazy, zarządzenia i meldunki w przyszłym systemie łączności, będą rejestrowane i opracowywane przy pomocy urządzeń elektrotechnicznych. Przedstawiane będą dowódcy i oficerom sztabu z kilkusekundowym opóźnieniem w formie map, szkiców i tablic rzutowych na odpowiednich ekranach za pomocą projektora.

Wyselekcjonowane informacje będą automatycznie rejestrowane w elektronicznych urządzeniach pamięciowych /na bębnach magne-

tycznych - podobnie, jak na taśmie magnetofonowej/ i następnie przekazywane do potrzebnych obliczeń.

Informacje szczególnie pilne po selekcji przekazywane będą bezpośrednio dowódcy.

Potwierdzenie tych zmian znajdujemy w ostatnich periodykach wojskowych. Bardzo często spotyka się wzmianki, że i w naszych Siłach Zbrojnych prowadzone są prace których ostatecznym celem jest automatyzacja systemu dowodzenia i łączności obrony powietrznej kraju.

Nie ulega wątpliwości, że w wojskach Korpusu Obrony Powietrznej, który w czasie wojny ~~na~~ bezpieczeństwo pracy i działanie zaplecza na korzyść walczących wojsk, grupowany będzie najnowocześniejszy sprzęt łączności, który pozwoli wojskom korpusu wykonać jak najlepiej wszystkie nawet najbardziej trudne zadania łączności.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY WOJSK ŁĄCZNOŚCI

mjr dypl. Henryk PIEKARSKI

Wydrukowano w 25 egz.

Egz. Nr 1-25 Tajna Biblioteka
Wydruk: H. Piekarski-mjr dypl.
Druk: S.Cz. dnia 5.X.62r.
Nr. ks. 2020/WW.

Bibliografia:

1. Instrukcja łączności MON - "Organizacja łączności" - Rozdział XVI.
2. Instrukcja lotnictwa /08193/ - "Kierowanie ogniem artylerii przeciwlotniczej OPL OK".
3. Biuletyn Informacyjny MON Nr 4/40/ - Warszawa - grudzień 1959 rok. "Perspektywy użycia wojsk lotniczych i OPL OK we współczesnych działaniach".
4. Biuletyn Informacyjny MON Nr 2/37/ Warszawa - marzec 1959r. str. 5 - 25. "Organizacja i prowadzenie obrony przeciwlotniczej obszaru kraju".
5. Referat Dowództwa Wojsk Lotniczych i OPL. - 1959rok. "Zasadnicze wymagania i zadania stawiane przed łącznością w wojskach OPL OK".
6. Skrypt wykładu ASG - styczeń 1960 rok /021223/ ppłk dypl. St. Lewandowski, mjr dypl. B. Piławski "Dokumenty planu łączności, forma, treść i sposób ich opracowania".
7. Informator łączności - Wyd. ASG - 1960r. /021480/.
8. Skrypt wykładu ASG - "Ogólne zasady współczesnej obrony powietrznej wojsk i obszaru kraju. Środki obrony powietrznej i ich charakterystyka".
9. Skrypt wykładu ASG - "Organizacja i prowadzenie działań bojowych przez korpus Obrony Powietrznej Obszaru Kraju".
10. Skrypt wykładu ASG - "Obrona powietrzna obszaru kraju/AOP/".